

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ 5, ΑΘΗΝΑ 105 56

ΤΗΛ. 32 50 378 - 32 11 149 ΦΑΞ: 32 13 667

E-mail: elia@ath.forthnet.gr

www.elia.org.gr

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

1894-1948

Διευθυντής Γρηγόριος Ξενόπουλος

Τόμος 1 1894 – Τόμος 50 1943-1944

Περίοδος Γ' Τόμος 1 1945 – Τόμος 2 1946

Περίοδος Δ' Τόμος 1 1947 – Τόμος 2 1948

(22.925 σελίδες)

**Η παρούσα ψηφιακή έκδοση πραγματοποιήθηκε
με την οικονομική ενίσχυση του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
και του ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
στο πλαίσιο του εορτασμού των 50 χρόνων από το θάνατο
του Γρηγορίου Ξενόπουλου.**

ΑΘΗΝΑ 2001

Ψηφιοποίηση

A.M.S. Μ. ΣΑΡΙΜΒΕΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.

1917

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

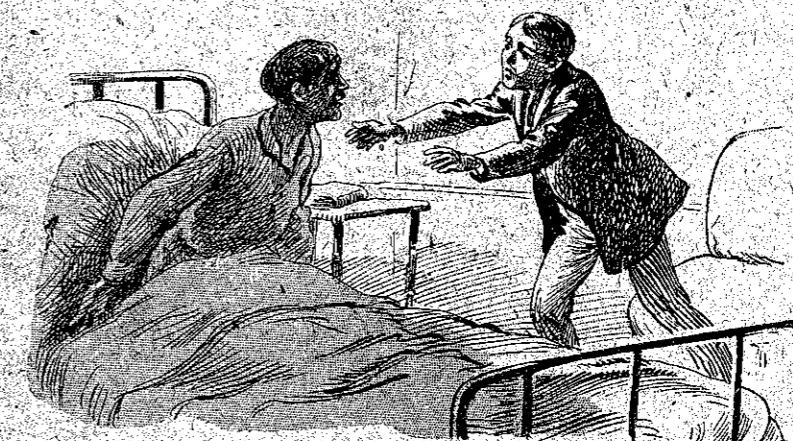
Δ.Ι.Α.

ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

ΙΑΡΥΘΕΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1879

«Τέρωσεν ἄμα καὶ διδάσκειν»

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ 24^{ος}

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΡΥΤΗΣ—ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
ΑΘΗΝΑΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ :	
Άγιος (δ) Δημήτριος	303
Άγιος (δ) και ὁ παντῆς	31
Αμέλεια ἡ ἀταξία	15
Ἀνοπήρας (δ)	375
Ἀπολλειόμος (δ) και τα τέσσα	175
Ἄκο το «Πρωτινό Ραβδί»	71
Βραχεία και τελευταία	391
Γιά τὸν ἄνθρωπο	247
Δεν μπόρεσε να βιωταίνει, να!	3
Δημοτική (η) εἰλεύ μά	287
Δημοτική (η) στα σχολεῖα	255
Διος Γλαύος (η)	263
Ειρήνη ίμτν	143
Ἐν ἀνόητο ζήτημα	319
Ἐνα φυσικό δόρο	351
Ἐνας δημόσιος κινδυνός	199
Ἐνα ψειματάνι	231
Ἐξετασίες	183
Ἐπαγκεία (η) και τὸ έσπαθωμα	335
Ἐπειοδιά τῆς ἀπογεφρής	359
Καθαρεύουσα (η)	295
Καθηκον (τό)	119
Κάτι νόστιμο	47
Κηρούμα (τό) τῶν Ποιητῶν	271
Κοκαοί (τό)	311
Λαμπτα (η) τοῦ λαδιοῦ	207
Μετά τὸ κηρύγμα	279
Μικρός (δ) Πλεοφότος	79
Μοσχοκό (τούτης εὐτυχίας	63
Νεοελληνική φιλολογία	361
Νηστεία (η)	103
Ὀρπρέλλα (η)	383
Παιδική αίσιοδοξία	55
Πείραμα (τό)	343
Πίγκερτον (δ)	167
Ποντια και παιδιά	215
Σοφίσματα (τά) τῆς ἀνετίς	87
Στοιχεῖα (τά)	135
Τί θα πή ελεύθερος	223
Τί θα πή φυλασσά	159
Τί να διαβάσετε	127
Τοισευλογιμενό (τό)	111
Χεστί (τό)	327
1921	151
Χοιστούγεννα-Πρωτοδούμια	39
Ψομί (τό)	23
'Αλληγορία	130
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»: εἰς τὴν 7ην σελίδα εκαστού φυλλαδίου, ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ τελευταίου.	
'Ανωνυμός (δ) (μὲ 1 εἰκόνα)	17
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ:	
Αποτελέσματα 160ου Διαγωνισμού (Δροεών)	282
Αποτελέσματα 161ου Διαγωνισμού (Ασκησεών)	266
Αποτελέσματα 162ου Διαγωνισμού (Δύσεων)	354
Αποτελέσματα 163ου Διαγωνισμού (Λευκῶν Λέξεων)	186
Αποτελέσματα 165ου Διαγωνισμού (Ασκησεών)	386
Αποτελέσματα 166ου Διαγωνισμού (Λευκῶν-Δέξεων)	378
Αποτελέσματα 168ου Διαγωνισμού (Διηγμάτως)	394
Αποτελέσματα Δημιουρφίσματος τοῦ 1916	307
Αποτελέσματα Μ. Διαγωνισμού Ζωγραφικῆς	114
Αποτελέσματα Μ. Διαγωνισμού μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ	314
Αποτελέσματα Μ. Διαγωνισμού μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ	322
Σελ.	
Αποτελέσματα Μ. Διαγωνισμού Κουπτογραφικοῦ	346
Αποτελέσματα 17 Διαγωνισμού Ξεποδιμοκού	418
Αποτελέσματα Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ	331
Αποτελέσματα 31ης Κυριακῆς τῆς «Διαπλάσεως» (μὲ 6 εἰκόνας)	397, 405
ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ (Τ') ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ	
48, 56, 64, 72, 80, 88, 96, 104, 112, 128, 137, 144, 152, 160, 168, 176, 192, 200, 225, 232, 249, 256, 280, 296, 360	385
Αρχή (η) ἑνὸς ωραίου μαθήματος	217
Αρχημό (τό) τέλος ἑνὸς ωραίου βιβλίου	217
ΒΕΝΤΕΤΤΑ (η) (Μυθιστόρημα μὲ 27 εἰκόνας)	
4, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 88, 96, 105, 112, 120, 128, 137, 144, 153, 160, 168, 176, 184, 192, 200,	208
Βρεφική ζωή	393
Γιώ τὸ μέλι (μὲ 1 εἰκόνα)	104, 113
Γράμματα για τὴν ἐργάζουσα γενεὰ	419
Γράμματα για τὴν ἐργάζουσα γενεὰ	170, 186
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ:	
162ος Διαγωνισμός (Δύσεων)	11
163ος Διαγωνισμός (Λευκῶν Λέξεων)	66
164ος Διαγωνισμός (Δύσεων)	147
165ος Διαγωνισμός (Ασκησεών)	179
166ος Διαγωνισμός (Λευκῶν Λέξεων)	282
167ος Διαγωνισμός (Δύσεων)	291
168ος Διαγωνισμός (Διηγμάτως)	298
169ος Διαγωνισμός (Ασκησεών)	362
Μικρὸς Διαγωνισμός Μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ	202
Μικρὸς Διαγωνισμός Μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ	218
Μικρὸς Διαγωνισμός Κουπτογραφικοῦ	267
Μικρὸς Διαγων. πόρος Συνθετικοῦ Ποιήματος	234
17ος Διαγωνισμός Βεσπανθόματος	162
18ος Διαγωνισμός Βεσπανθόματος	338
Δημοψήφισμα (τό) τῶν Ψευδανύμων τοῦ 1917	330, 418
31η Κυριακή τῆς «Διαπλάσεως»	152
32α Κυριακή τῆς «Διαπλάσεως»	407
ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ (η) ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΠΡΟ 40 ΕΤΩΝ:	
18, 34, 50, 66, 82, 91, 98, 130, 146, 170,	218
Δύο παιδιά τοῦ Παρισιοῦ (μὲ 7 εἰκόνας)	161, 169, 177, 185, 193, 201
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ: Εἰς τὴν δημήτραν σελίδα εκάστου φυλλαδίου, ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ τελευταίου.	
Ειδωλολατρεία	329, 336
ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙ- ΣΜΟΥΣ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»:	
Γεωργ. Κ. Βέγκος, σελ. 410.—Π. Χ. Ζαφειρόπου- λος, 410.—Λευκων. Ε. Ζήγων, 393.—Δημ. Οφ. Κα- κοδόπ., 393.—Γ. Δ. Καχοράνης, 410.—Ν. Γ. Κι- τσος, 402.—Αντ. Ν. Κοτζιάς, 402.—Παν. Σ. Κτω- ρίδης, 402.—Δημ. Ηλ. Κωνσταντινίδης, 385.—Κων. Αθ. Μιχαηλίδης, 410.—Στ. Γ. Μιχαηλίδης, 402.—Μέ- δουσα Μπόρη, 385.—Γεωργ. Ε. Παππάς, 385.— Στ. Β. Παππάς, 385.—Θεοδ. Ν. Φραγκίδης, 393. —Δημ. Κ. Ψαρρός	398
Εκδικητος (η) τοῦ μικροῦ Κωστακή (μὲ 10 γελοιογρ.)	26
Ἐνα δένδρο	97
Ἐνα θαυμαστό φάρμα (μὲ 3 γελοιογραφίας)	345
Ἐνα καλό μάθημα (μὲ 3 εἰκόνας)	281, 288
Ἐνας παλός ἄλλα πολυέξοδος ὑπηρετης (μὲ 12 γελοιογρα- φίας)	233
Ἐνας λαγός	224
ΕΞΩ ΑΠ' ΤΗ ΦΩΛΙΑ (Μυθιστόρημα μὲ 26 εἰκόνας)	
216, 225, 232, 240, 248, 256, 264, 272, 280, 288, 296, 304, 312, 320, 328, 337, 344, 352, 360, 368, 376, 384, 392, 400, 407, 416	

ΗΛΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον υπό τον "Υπουργείον της Παιδείας ως τὸ κατ' ἔσοχην παιδικὸν περιοδικὸν σύγχρονα, ἀληθεῖς παρασχόν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ως ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμότατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ	ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ	TIMΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ Λ. 20
Ἐσωτερικὸν	Ἐξωτερικὸν	Διὰ τῶν Πρεσβόρων Εστιαρ. Λ. 10. Ἐξωτερ.
Ἐτησία . . . δρ. 8.—	Ἐτησία . . φρ. χρ. 10.—	Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν, Α' καὶ Β' περιόδου
Ἐξάμηνος . . . > 4,50	Ἐξάμηνος . . . > 5,50	τιμῶνται ἐκαστον λεπ. 25
Τοιμήνος . . . > 2,50	Τοιμήνος . . . > 3,—	ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν ἱην ἑκάστου μηνὸς.	ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Οδός Εὐριπίδου ἁρ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 24ος Ἐν Ἀθήναις, 3 Δεκεμβρίου 1916

Ἐτος 39ον.—Ἀριθ. 1

Σελ.	Σελ.
Ἐπισκοπή (διὰ την) τῆς Διαπλάσεως	379, 376, 394,
Ἐπιταξίς (ἡ) (μὲ 1 εἰκόνα)	403, 411, 419
Ἐποιημα (τὰ) τοῦ 1916	33
Ζωγραφος (ὁ) καὶ ὁ πιοτὸς του οκύλος (μὲ 3 γελοιογραφίας)	170
Ζωγράφος (ὁ) ποὺ δεν τὰ καλοκαταφερονει (μὲ 6 γελοιογραφίας)	209
Ζωνή (ἡ) τῶν παιδιῶν	329
Γέτορια ἔνος Γαϊδάρου	191
Καὶ ἄλλῃ ἐφευρετις τοῦ μικροῦ Κωστάκη (μὲ 3 γελοιογραφίας)	241
Καινούργιο (τὸ) (μὲ 1 εἰκόνα)	73, 81
Καπέλλο (τὸ) τοῦ πατρὸς Εἰρηνοδικῆ (μὲ 6 γελοιογραφίας)	29, 394
Κλαψιασ (οὐ)	305
Κλεμμένο (τὸ) τριαντάφυλλα	297
Κλέφτης (ὁ) ποὺ πήγε γιὰ μαλλι κι' ἐφυγε κονδεμένος (μὲ 3 γελοιογραφίας)	321
ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΩΡΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ	
1η Κλήρωσις	68
2η Κλήρωσις	180
3η Κλήρωσις	276
4η Κλήρωσις	380
Ἐξαιρετικὴ Κλήρωσις	68
Κόρακας (ὁ) καὶ ἡ περούνα (μὲ 4 εἰκόνας)	257
Κυανίλαος (ὁ) (μὲ 4 εἰκόνας)	49, 57
Λιαπάντης (ὁ) ποὺ ἔγειτε ἄγαλμα (μὲ 12 γελοιογραφίας)	81
Μεγάλη ἐφευρετις ἔνος μικροῦ υπναρά (μὲ 3 γελοιογραφίας)	217
Μία ἐπιτυχιμένη φάρσα (μὲ 6 γελοιογραφίας)	361
Μία ηθοποιὸς τεσσάρων ετῶν (μὲ 3 εἰκόνας)	249
Μία καλὴ πατέλλια του μικροῦ Γιαννάκη (μὲ 2 γελοιογραφίας)	313
Μίκρος (ὁ) θεληματάρης	241, 250
ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ (ἡ) ΝΗΣΟΣ (μιθιστόρημα ὑπὸ Ιονίου Βέροι, μὲ 58 εἰκόνας)	1, 13, 21, 29, 37, 45, 53, 61, 69, 77, 85, 93, 101, 109, 117, 125, 133, 141, 149, 157, 165, 173, 181, 189, 197, 205, 213, 221, 229, 237, 245, 253, 261, 269, 277, 285, 293, 301, 309, 317, 325, 333, 341, 349, 357, 365, 373, 381, 389, 401, 408,
	411

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Σελ.	Σελ.
Ἄλεπον μαρτυρας	281
Ἄλιθαια	377
Ἄλογον καὶ ἄτι	328
Ἄνυπαρξία	208
Ἄπεραντος δρόμος	193
Ἄποιλιατην μπόρα	184
Δαχτυλίδι καὶ μαργαρίτα	65
Δέκα καὶ μηδενικό	183
Διπλὸς πόνος	95
Δραγκή (ἡ)	223
Δυν (ἡ) ἀγνωστες	15
Ἐαυτός (ὁ) μας καὶ ἡ γλώσσα	295
Ἐλευθερία στον αἰχμαλωτο	312
Ἐις τὸ εἴροι	201
Ζωγραφηνη φωτια	63
Και επὶ γῆς εἰρηνη	40
Καλοκατοι—Διακοτες	336
Καταφούχτης	191
Κοτσόφι καὶ Κορυδαλλος	95
Κούνοκρος καὶ πουλάκι	32
Λαστιχο καὶ δεκάστιχο	255
Λύκος καὶ Λαγός	199
Λύκοις στὸ χωριο	134
Λουλουδι καὶ διαμάντι	3
Μαγιττης καὶ ξιλάκι	218

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο τόμος οὗτος περιέχει 364 εἰκόνας καὶ κομμάτια.

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

[Μιθιστόρημα ὑπὸ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ]

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Οἱ ναυαγοὶ τοῦ ἀέρος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

"Ἐγα δρᾶμα στὸν ἀέρα.—Ἀερόστατο μέσα σὲ τυφῶνα.—Πέντε ἐπιβάτες.—Μόνο θάλασσα ἀπὸ κάτω.—Τὶ γίνεται στὸ σκαφίδι;—Μία ἀπτὴ στὴν θύρα της παραστάτηται ἡρακλίδες μιλίατα τὴν ἡμέρα;

—Ἀγεβαίνομε :

- Οὐ; ἀπεναντίας!
- Κατεβαίνομε;
- Κάτι χειρότερο, κύριε Σμίθ! Πέπτουμε!
- Γιὰ τὸ Θεό! Ρίξτε σαβόρυ!
- Ἄδειάσαμε καὶ τὸ τελευταῖο σκαφή.
- Καὶ τὸ ἀερόστατο δὲν σηκώνεται;
- Οὐ!
- Ἀκούω κάτι σὰν πάρλασμα κυμάτων...

—Κάτω ἀπὸ τὸ σκαφίδιο είνε θάλασσα!

—Καὶ δὲν θύπεγη περισσότερο ἀπὸ πεντακόσια πόδια.

Μία δυνατὴ φωνὴ ἔξεσχισε τότε τὸν ἀέρα καὶ ἀντίχησαν τὰ λόγια αὐτά :

—Πετάξτε κάθε βάρος! ὅλα ἔξω! καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ!

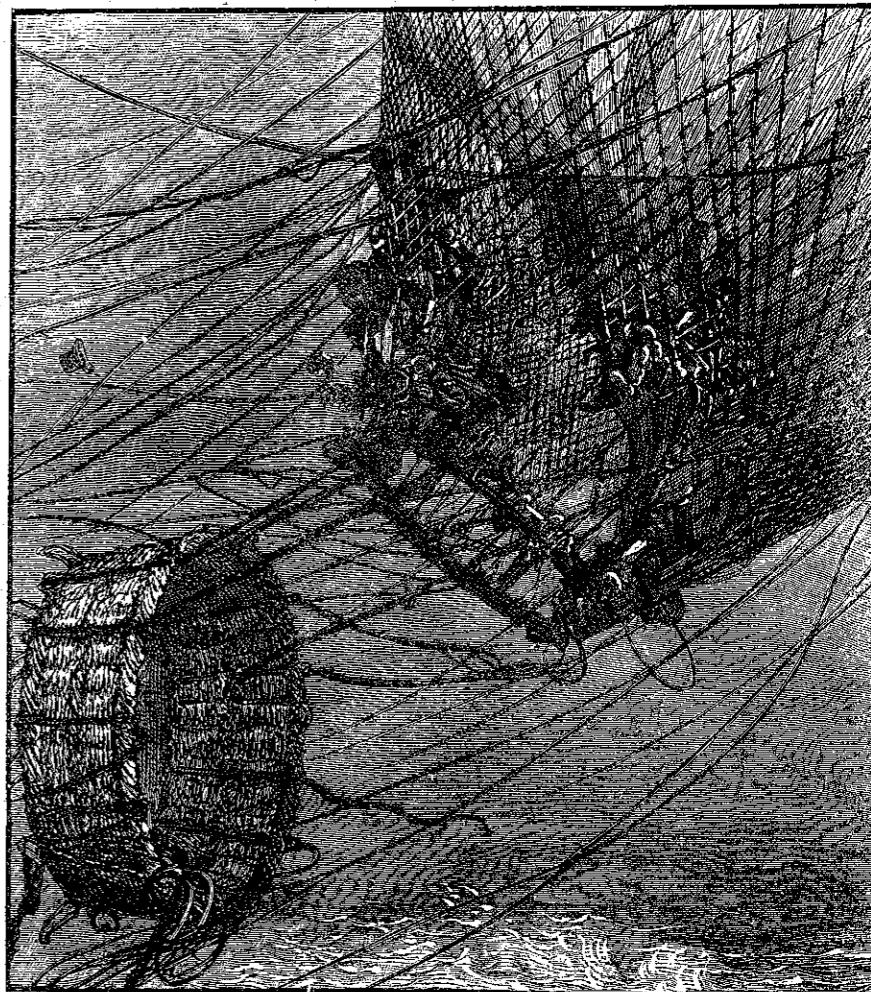
Τέτοια λόγια ἔπαιρνε ὁ ἀνεμος, ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀπέραντη ἐρημιά τοῦ Βιργηνοῦ, κατὰ τὴν τέσσερες τὸ ἀπόγευμα, τὴν 23 Μαρτίου 1865.

—Ἔχει μείνη ιστορικὸς καὶ ἀπαραδειγμάτιστος ἔνας ἀνεμοστρόβιλος ποὺ ἐσηκώθη κατὰ τὴν ισημερία ἐκείνου τοῦ χρόνου καὶ ἔβασταξε χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ τὴν 18 ὥς της 26 Μαρτίου. — Η καταστροφὴς ποῦ ἐπροξένητο στὴν Αμερική, στὴν Ασία καὶ στὴν Εύρωπη, σὲ μιὰ ζώνη χιλίων δικτυοσίων μιλλίων, τὴν εσθρέες. Πόλεις γκρεμίσθηκαν, δάση ξεροτίζωθηκαν, ἀκτὲς ἐρημάγχηκαν, ἀπὸ οὐδαίνων βρουνά, καρχίτις ἔπεσαν ἔξω καὶ γδωρες ὄλοκληρες ἐσκαρώθηκαν.

—Ἐνῷ λειπον τέτοιες καταστροφές συνέδιναν στὴν ξηρὰ καὶ στὴ θάλασσα,

οἵες σὰν τὴν θεούρα. Ἀπὸ κάτω του ἡ τανάκη χρεματένει ἔνα σκαφίδι, καὶ μέσα στὸ σκαφίδιο ἀντὸ θανάτων πέντε ἐπιβάτες. Ἀπὸ ποὺ ἤρχετο; ἀπὸ ποὺ σημεῖο τοῦ κόσμου εἶχε ἔσκινήσῃ; Δὲν θάνυψωθηκε βέβαια μὲ τὸν τυφῶνα. Τὸ κακὸ θύμως βαστοῦσε τῷρα πέντε ἡμέρες. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ συμπερανούμε, διτὶ τὸ ἀερόστατο ἥρχετο ἀπὸ πολὺ μακρύ, ἀφοῦ ἔκοπε δύο χιλιάδες μιλλίατα τὴν ἡμέρα;

—Οπωςδήποτε, οἱ ἐπιβάτες δὲν είχαν

·Τὰ σχοινιά, ποὺ κρατοῦσαν τὸ σκαφίδιο, ἐκόπηκαν... (Σελ. 2, σ. γ').

Η BENTETTA

[Μυθιστόρημα υπό A. FERGUSON]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟΣ ΚΑΖΑΛΕ

Τὸ Σπαθονῆσι.

Τὸ συγκινητικὸ ἐπεισόδιο τῆς ζωῆς μου, ποῦ ἀποτελεῖ αὐτὴ τὴν ἱστορία, συνέβη ὅταν ἡμούν παιδὶ δάδεκα-δεκατριῶν ἐτῶν. Ὑπῆρξε γιὰ μένα γεράτο κινδύνους καὶ φόβους· καὶ γι' αὐτὸν βέβαια μοῦ ἐπροξένησε μιὰ τὸσο ζωηρὴ εὐχαρίστησι.

Ἄλλα, γιὰ νὰ καταλάβετε τὴν ἱστορία μου, πρέπει πρώτα νὰ σᾶς πᾶ ποιοὶ εἰμαστεῖς καὶ ποὺ εὐρισκόμεθα τότε.

Ἐμεῖς οἱ δύο, δηλαδὴ ὁ πατέρας μου καὶ ἔγώ,—ἀποτελούσαμε δὴ τὴν οἰκογένεια. Κι' ὁ τόπος τῆς διαμονῆς μας ἦταν ἔνα νησάκι, δέκα μίλια μακρὰ ἀπὸ τὴν αὐτὴ τῆς Νέας Ζηλανδίας.

Ἡ θάλασσα κυττάριζε τὸ Σπαθονῆσι, κι' δὲ τὸ σύνεμος κι' ἄν εἶνε, στὸ νησάκι μας φυσά πάντα. Ἀλλὰ σὲ κάποιες ἀπάνεμες χαράδρες ἔχει πολλὰ ωραῖα δένδρα καὶ μερικὰ μάλιστα ἀπὸ αὐτὰ δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον τὸσον τὴν ἀγγλικὴν ἀποικία. Τὸνομα τοῦ νησιοῦ μας ὀφείλεται στοὺς βράχους του, ποὺ φαίνονται πραγματικῶς κομμένοι: σὰ μὲ σπαθή. Στὴ βραχώδη του παραλία βλέπει κανεὶς καὶ πολλὲς σκηλιές, ποῦ, καθὼς λένε, τῆς ἔκαμπου καὶ τῆς κατοικοῦσαν οἱ περιτοι ἀνθρώποι τοῦ νησιοῦ, πρὶν διωγθοῦν ἀπὸ ἑκείνους ποὺ τοὺς διαδέχθηκαν.

Ἐξ αἰτίας τῶν προϊστορικῶν αὐτῶν σπηλαίων καὶ τῶν μυαδικῶν του δένδρων, τὸ Σπαθονῆσι φυλάγεται ἀπὸ τὴν Κυδένητι, κι' ὁ πατέρας μου, καὶ αἴτησι του, εἶχε διορισθῆναι φύλακας. Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν ἦταν καμμιὰ θέσις μὲ μεγάλο μισθῷ ὁ πατέρας μου ὅμως εἶχε κάτιον εἰσόδηματάκια, ἀπὸ λείψαν μεγάλης οἰκογένειας περιουσίας, κι' ἔζουσαμε καὶ ήσυχοι καὶ εὐτυχισμένοι. Ὁ πατέρας μου ἦταν ἀνθρώπος φιλήσυχος, μορφωμένος καὶ χωρὶς φιλοδοξίες· τὰ βιβλία του, ἡ φυσιοδιφικές του μελέτες, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντίδα ποὺ εἶχε γιὰ μένα, ἔγειριζαν τὴν ζωήν του. Ἡ ἐρημιά τοῦ μικροῦ νησιοῦ τὸν εἶχε τραβήσει, γιατὶ πάντα ἀγαποῦσε τὴν παράμερη ζωήν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν ποὺ πέθανε ἡ μητέρα μου.

Ἡ μουναθητής στὸ Λύκειο τοῦ Νόρθ-πορο, τῆς πλησιέστερης στὸ νησάκι μας πόλεως. Ἐκεῖ περνοῦσα τὸ μεγαλεῖτερο μέρος τοῦ χρόνου. Ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸ ποὺ ἔμενας στὸ Σπαθονῆσι, ποτὲ δὲν πα-

ρατηροῦσα τὴν ἐρημιά του, θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, ὅτι δὲν μ' ἔστενοχωροῦσε ποτέ. Ἄλλο μ' εὐχαρίστησε πολύ, γιατὶ δὲν μοῦ ἔχειαζετο ἀλλος ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ἡταν ὁ πιὸ εὐχάριστος σύντροφος, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ποθήσῃ ἔνα παιδί σαν κ' ἔμε.

Διὸ δέκατες μετὰ τὸν ἑρχομένο μου, ἔγεινε μεγάλη τρικυμία. Βροχής καὶ ἄνεμοι ἔλεγχος πᾶς ηθελαν νάρπαξουν τὴν κορφὴ τοῦ νησιοῦ. Στὸν ὄριζοντα, ἡ θάλασσα ἔφαντο σκεπασμένη ἀπὸ ἄσπρα ἄλογα καὶ στὸ ὑπαίθρο μόλις μποροῦσαμε νάκοῦμε τὴ φωνή, μις, γιατὶ τὰ κύματα ἔδερναν τοὺς βράχους μὲ κρότους βροντῆς. Ἡ τρικυμία ποὺ

έσπασε τὰ πόργευμα, ἔθασε στὸ κορύφωμά της τὸ βράδυ, ἐνῷ ἔμεις ἔκαθημεθα μπροστὰ σὲ καλὴ φωτιά, στὸ μικρὸ δωμάτιο ποὺ μᾶς ἐχρησίμευε γιὰ τραπεζαρία καὶ σπουδαστήριο.

Βοήθεια!

Ἐξαφανιὰ ἄνεμος ἐκόπασε, σὰ νὰ ηθελει νὰ ἔκουραρθῇ, γιὰ νὰ φυσήσῃ δύνατωτερα· κι' ὁ πατέρας μου σώπασε μιὰ στιγμή, γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴ στιγμὴ αὐτὴ τῆς ήσυχίας. Τότε, μέσα στὴ σιωπή, ἀκούσαμε καθαρὰ κάτιον ἀδύνατα, ἀλλὰ ἐπίμονα κτυπήματα στὴ βεράντα, ποὺ ἀνοίγετο ήσα-ίσα στὴ μικρή μας τραπεζαρία. Ἀνατριχίασαμε κι' οἱ δύο ὁ πατέρας μου σηκώθηκε κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα τῆς βεράντας.

Ἐμας ἀνθρώπος ἐφάνη τότε στὸ ἄνοιγμα, ένας νέος, σγεδὸν παιδί, φηλός καὶ ἀδύνατος, ποὺ ἔστησε ὅλος νερό. Λίματα ἐτρέχαν στὸ χλωμὸ σὰν τὸ βρυκόλακα πρόσωπο του καὶ τὰ μακρὰ μαστικά του μαλλιά ἦταν κολλημένα στὸ μέτωπο καὶ στὰ μαγουλά του. Τὸ φάσμα αὐτὸν ἀπλωσε τὰ χέρια του παρακαλεστα κι' ἴρωναξε:

— Γιὰ τὸ Θεό!... Κρύψε με! Προστατέψε με:

Κ' ἐκεῖσε κάτω μὲ τὰ μούτρα.

Ἐβοήθησε τὸν πατέρα μου νὰ τὸν τραβήσῃ κοντά στὴ φωτιά, νὰ τοῦ βγάλη τὰ μυστικέματα του ρούχα καὶ νὰ τοῦ οἴξῃ στὸ στόμα λίγο λεστὸ κρασί. Σὲ λίγο ὁ νέος συνῆλθε ἔξακολούθουσε δύμας νὰ μένῃ σκίνητος, τοσο ἀδύνατος καὶ τόσο ἔξαντλημένος, ἀστε μετά βίας κρατοῦσε καὶ τὰ μάτια του ἀνοικτά.

Ὁ πατέρας μου τότε τὸν ἔτύλιξε μὲ ζεστὰ σκεπάσματα, τὸν ἔξαπλωσε στὸ κρεβάτι τοῦ ὑπηρέτη μας, τοῦ ἔδεσε τὴν πληγὴ τοῦ μετώπου του καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ φάῃ κάτι τι. Τότε τὸ φάσμα ζωντάνεψε κι' ὁ πατέρας μου τὸν

ἄφισε νὰ μᾶς πῆ ποιὸς ἦταν καὶ τὸ συνέβη. Μάς δηγήθηκε τότε ὅτι εἶχεν ἔλθη ἀπὸ τὴ Σικελία, μαζὶ μὲ ἄλλους πατριῶτες του, γιατὶ δὲν μοῦ ἔχειαζετο ἀλλος ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ἡταν ὁ πιὸ εὐχάριστος σύντροφος, ποὺ θαυμάζεται τὴν σωτηρία του, ποὺ τὴν θεωροῦσε θαυμα. Μὲ τὰ θερμότερα λόγια εὐχαριστοῦσε ἐπίσης καὶ μᾶς γιὰ τὴ βοήθεια ποὺ τοῦ διάσαμε στὸ σπίτι.

μερικὰ γδαρτίματα στὰ πόδια καὶ στὰ χέρια. Καὶ μὲ μεγάλη ζωηρότητα, εὐχαριστοῦσε τὸν Θεό καὶ τὸν προστάτη του "Αγιο γιὰ τὴν σωτηρία του, ποὺ

τὴν θεωροῦσε θαυμα. Μὲ τὰ θερμότερα λόγια εὐχαριστοῦσε ἐπίσης καὶ μᾶς γιὰ

τὴ βοήθεια ποὺ τοῦ διάσαμε στὸ σπίτι.

— Ηταν ἔνα παιδί πολὺ ημέρο, πολὺ διαχυτικό; μὲ ὕμερο πρόσωπο καὶ μὲ θαυμάτια μαχύρα μάτια. Μιλοῦσε ἀρκετὰ καλά τάγγιλικά, ἀν καὶ μὲ πρόσφορά ξένη. Παρτήρησα θύμως—τὸ παρετήρησε κι' ὁ πατέρας μου,—ὅτι ἐνῷ μᾶς μιλοῦσε, ἐνῷ μᾶς ἔλεγε τὴν ιστορία του, εἶχε πάντα καποιοί δισταγμὸ καὶ μάλιστα καποιοί τρόμο.

Πρὶν πάω νὰ κοιμηθῶ, ἀκολούθησα τὸν πατέρα, ποὺ θέλησε νὰ ιδῃ πῶς ἦταν τώρα ὁ ναυαγός. Εἶχε ἀποκοινωθῆ, ἀλλὰ ὁ κρότος τῆς πόρτας τὸν ἔκαμε γὰ πεταχθῆ κατατρομαγμένος.

— Φύγετε! φύγετε! ἐφώναξε ιταλικά. Μή μὲ σκοτώτε!... "Αχ, μὰ γιατὶ θέλετε νὰ μὲ σκοτώτε;

— Ο πατέρας μου τὸν καθητηγάσει μιλῶντάς του ἀγγλικά. Τότε ὁ Φραντζέσκος Καζάλε προστάθησε νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ φωτεινὸν αὐτὸν σημεῖο.

— Μὲ συγχωρίτε, σινέρο! εἶπε μὲ διάχυτι, προσπαθῶν νὰ χαμογελάσῃ,

ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΕΞΥΠΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

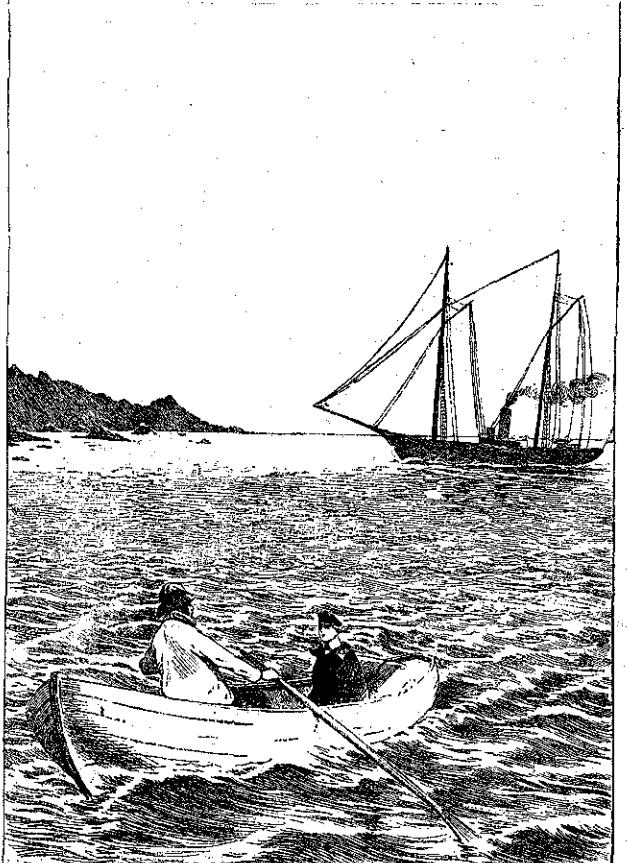
Στὸ σχολεῖο.

— Δέν μου λέσ, σὲ παρακαλῶ, Τάχη; — Έχω μιὰ ποιόδια: "Από τί πέθανε η Νεκρή Θάλασσα;"

— "Ω, και πῶς μεγάλωσε! Ριὰ νὰ θέλω... — Ναι, θεά μου και τὸν πρόσφοράς του, τότε θέλων να περάσω στὸν θαυματουργόν τοῦ φόβου.

— Τί φοβᾶσαι τὸν ίγνιαγό;.. Μὰ δὲν ἔφαγες τόσες φορές; Και τὸ Τοτός άπομακρυνόμενος: — Ναι, μ' αὐτὸς ἐδό δεῖν εἶνε σκηνέτα ψημένος...

— Παιδί μου Γεώνιο, δέν πρέπει νὰ παραταίς. Σὲ βλάπτει. — Μά, μαμά, δέν καταλαβατεῖς μενεὶς ἀν ἔφαγε πολύ, παρὰ κατόπι!

«Οταν ἦλθε νὰ μὲ πάρῃ ἀπὸ τὸ βαπόρι...» (Σελ. 4, σ. 6°)

— Είσαμεν λίγο καιρὸ καὶ τὸ ζεκαλαν' κι' ὁ πατέρας μου, δλόκηρης ἔβδομάδες, ἦταν ἀνθρώπος ειλήσυχος, μορφωμένος καὶ χωρὶς φιλοδοξίες· τὰ βιβλία του, ἡ φυσιοδιφικές του μελέτες, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντίδα ποὺ εἶχε γιὰ μένα, ἔγειριζαν τὴν ζωήν του. Ή ἐρημιά τοῦ μικροῦ νησιοῦ τὸν εἶχε τραβήσει, γιατὶ πάντα ἀγαποῦσε τὴν παράμερη ζωήν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ ποὺ πέθανε νὰ μητέρα μου.

— Ήμουν μαθητής στὸ Λύκειο τοῦ Νόρθ-πορο, τῆς πλησιέστερης στὸ νησάκι μας πόλεως. Ἐκεῖ περνοῦσα τὸ μεγαλεῖτερο μέρος του χρόνου. Αλλὰ καὶ τὸν καιρὸ ποὺ ἔμενας στὸ Σπαθονῆσι, ποτὲ δὲν πα-

